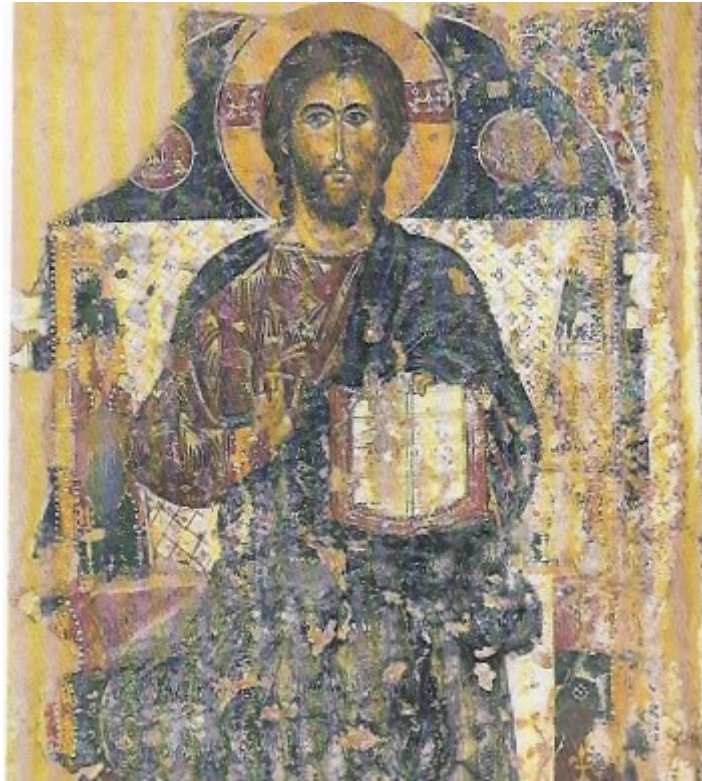

Τα τρία «αλλά» του Θείου ελέους

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μάνης](#)

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ΄

Εἴμεθα ἀμαρτωλοί. Ἰσχύει ἀπόλυτα τό τροπάριο τῆς Ζ΄ Ὁδῆς τοῦ Μεγάλου Κανόνος «ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν ἐνώπιόν σου οὐδέ συνετηρήσαμεν, οὐδέ ἐποιήσαμεν καθὼς ἐνετείλω ἡμῖν». Εἶναι γεγονός ὅτι καθημερινῶς ἀμαρτάνουμε μέ τίς σκέψεις καί τίς πράξεις μας. Αἰχμαλωτιζόμεθα εὐκόλα στά δίκτυα τοῦ χαιρεκάκου, τοῦ πονηροῦ. Ὅλοι γινόμεθα παραβάτες τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἕνας σέ τοῦτο τό ἀμάρτημα καί ὁ ἄλλος στό ἄλλο. Ὁ ἕνας σέ περισσότερα, ὁ ἄλλος σέ λιγότερα. Αὐτός σέ ἐλαφρότερα ἀμαρτήματα καί ἐκεῖνος σέ βαρύτερα. Ὁ ἕνας ἐξ ἀγνοίας, ὁ ἄλλος ἐκ συναρπαγῆς, ὁ τρίτος ἀπό κακή συνήθεια.

*

Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἐν προκειμένῳ, εἶναι σαφής. «Τίς καυχῆσεται ἀγνήν ἔχειν τήν καρδίαν; Ἴἢ τίς παρρησιάσεται καθαρὸς εἶναι ἀπό ἀμαρτιῶν;» (Παροιμ. κ΄, 9). Ἄμεμπτος καί δίκαιος ἦταν ὁ πολυάθλος Ἰώβ. Καί ὅμως, ὁ ἴδιος θέτει τό ἐρώτημα: «Τίς καθαρὸς ἔσται ἀπό ρύπον; Ἄλλ’ οὐδεὶς, ἐάν καί μία ἡμέρα ὁ βίος αὐτοῦ ἐπί τῆς γῆς» (Ἰώβ, ιδ΄, 4). Αὐτή εἶναι ἡ πραγματικότητα. Πολλάκις γινόμαστε μέ τήν

ἀφροσύνη τῶν ἁμαρτιῶν μας καί πάλιν σταυρωτές τοῦ Κυρίου. Καί ζοῦμε μέσα στή φοβερή πλάνη καί αὐταπάτη γιά τήν ἔννοια τῆς ἁμαρτίας, γιά τήν ἀνοχή τῶν παρεκτροπῶν μας. Ἰσχύει, ὡστόσο, ὁ λόγος τοῦ εὐαγγελιστοῦ: «Ἐάν εἴπωμεν, ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτούς πλανῶμεν καί ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν» (Α' Ἰω. α', 8).

Κλαύσαμε ὅμως γιά τό πλήθος τῶν ἁμαρτιῶν μας; Προβληματιστήκαμε μαζί μέ τόν ὑμνωδὸ ὅταν λέγει: «Ἐσταυρώθης δι' ἐμέ, ἵνα ἐμοί πηγάζης τήν ἄφεσιν ἑκεντήθης τήν πλευράν, ἵνα κρουνούς ζωῆς ἀναβλύσης μοι». Πῶς παρουσιαζόμαστε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου; Πῶς διακηρύττουμε ὅτι εἵμαστε χριστιανοί; Καί ἂν μάλιστα εἴμεθα κληρικοί, πῶς τολμᾶμε καί ἰστάμεθα ἐνώπιον τῆς Ἁγίας Τραπέζης καί τελοῦμε τά ἱερά καί ἄχραντα θεία Μυστήρια καί δὴ τό κορυφαῖο, τήν Θεία Λειτουργία;

*

Ὡστόσο, ἡ σοφία καί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μᾶς προσφέρει στίς προσευχές μας πολλές φορές ἕνα σύνδεσμο τῆς γραμματικῆς. Τήν λέξη «ἀλλά». Εἶναι ἡ λέξη πού μᾶς συνδέει μέ τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Εἶναι τό «ἀλλά» αὐτό, ἡ δυναμική τῆς συγχώρησης μας ἀπό τό Θεό.

Νοιώθουμε ἐνίοτε ὡς ἀπολωλότα πρόβατα, ὡς ὁ Δαυίδ ἔλεγε «ἐπλανήθην ὡς πρόβατον ἀπολωλός». Ὅμως αὐτό τό «ἀλλά», μᾶς ἐπαναφέρει στήν ἁγία μάνδρα. Εἶναι ἀρχή τῆς φωνῆς μετανοίας, ἐκζήτησης τοῦ θείου ἐλέους, ἡ ἀρχή χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ποιός ἁμαρτωλός ἀλήθεια δέν θέλει αὐτό τό «ἀλλά» καί μάλιστα ὅταν ἀναλογίζεται ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ὁ καλός Ποιμὴν; Ποιός κληρικός δέν θά προφέρει μέ ἱερό δέος καί κατάνυξη αὐτό τό «ἀλλά»;

*

Ἄς δώσουμε τρία παραδείγματα τοῦ εὐεργετικοῦ καί σωτήριου αὐτοῦ συνδέσμου, τοῦ «ἀλλά», μέσα ἀπό τήν λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας.

Τό πρῶτο «ἀλλά», βρίσκεται στό μοναδικό καί ὑπέροχο ἰδιόμελο τοῦ βιβλίου τοῦ Τριωδίου, ὅταν λέγει ὁ ἱερός ὑμνογράφος: «Τῆς μετανοίας ἀνοιξόν μοι πύλας Ζωοδότα ὀρθρίζει γάρ τό πνεῦμα μου, πρὸς ναόν τόν ἅγιόν σου, ναόν φέρον τοῦ σώματος, ὅλον ἐσπιλωμένον, ἀλλ' ὡς οἰκτίρμων κάθαρον, εὐσπλάχνω σου ἐλέει». Τό τροπάριο αὐτό εἶναι μία δέηση. Ἐξομολογούμεθα δηλαδή στόν Ζωοδότη Κύριο, ὅτι ὀλάκερο τό σῶμα μας εἶναι «ἐσπιλωμένον», εἶναι ἡ ὑπαρξή μας γεμάτη ἀπό ἁμαρτίες. Καί ἐνῶ θρηνοῦμε γι' αὐτό, ἱκετεύουμε ὡς ἁμαρτωλοί, τόν οἰκτίρμονα καί πολυέλεο Κύριο νά μᾶς καθάρσει καί συγχωρήσει ἀπό τίς ἁμαρτίες μας. Ναί, λέγουμε, εἴμεθα «ἐσπιλωμένοι», ἀλλά ὁ οἰκτίρμων Κύριος θέλουμε νά μᾶς λευκάνει

καί πάλιν. Τό «ἀλλά» ἐδῶ, εἶναι ὁ σύνδεσμος πού ἔρχεται καί μᾶς ἐνώνει μέ τήν ἀγάπη καί εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ. Πολύ δυνατή καί χαρακτηριστική ἡ ὅλη φράση: «Ἄλλ' ὡς οἰκτίρμων κάθαρον, εὐσπλάχνω σου ἐλέει».

*

Ἐνα ἄλλο ἱκετευτικό «ἀλλά» βρίσκεται στήν ωραιότατη Εὐχή τοῦ θεοφόρου πατρός τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ἡ ὁποία ἀναγιγνώσκεται στήν Ἑνάτη Ὡρα καί στό Ἀπόδειπνο. Λέγει ἡ Εὐχή: «Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ μακροθυμήσας ἐπὶ τοῖς ἡμῶν πλημμελήμασι, καὶ ἄχρι τῆς παρούσης ὥρας ἀγαγὼν ἡμᾶς, ἐν ᾗ ἐπὶ τοῦ ζωοποιοῦ ξύλου κρεμάμενος, τῷ εὐγνώμονι ληστῇ τὴν εἰς τὸν Παράδεισον ὠδοποίησας εἴσοδον, καὶ θανάτῳ τὸν θάνατον ὤλεσας, ἰλάσθητι ἡμῖν τοῖς ταπεινοῖς, καὶ ἀμαρτωλοῖς καὶ ἀναξίοις δούλοις σου. Ἡμάρτομεν γὰρ καὶ ἠνομήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσμὲν ἄξιοι ἄραι τὰ ὄμματα ἡμῶν, καὶ βλέπει εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ, διότι κατελίπομεν τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης σου καὶ ἐπορεύθημεν ἐν τοῖς θελήμασι τῶν καρδιῶν ἡμῶν». Καί στό μέσον τῆς εὐχῆς ἔχει τό σπουδαῖο «ἀλλά». Ἦτοι: «Ἄλλ' ἱκετεύομεν τὴν σὴν ἀνείκαστον ἀγαθότητα. Φεῖσαι ἡμῶν, Κύριε, κατὰ τό πλῆθος τοῦ ἐλέους σου καὶ σῶσον ἡμᾶς διὰ τό ὄνομά σου τό ἅγιον...». Ἀφοῦ ἀναφέρει τὴν ἀναξιότητα τοῦ ἀνθρώπου στή συνέχεια παραθέτει τό «ἀλλά» μέ τὴν ἱκεσία στό ἄπειρο θεῖο ἔλεος.

*

Καί γιὰ τὸν λειτουργό, ἐπίσης, τῆς θείας Μυσταγωγίας, τὸν ἱεουργοῦντα, ἔχει ἡ κορυφαία εὐχή τοῦ Χερουβικοῦ Ὑμνου, αὐτό τό «ἀλλά», πού πραγματικά τὸν λυτρώνει καί τὸν «ἀνακουφίζει». Τοῦ δίνει τὴν δύναμη, νά συνεχίσει τὴν θεία Μυσταγωγία. Ἀρχίζει ὁ Ἱ. Χρυσόστομος τὴν λειτουργικὴ αὐτὴ εὐχή μέ τὰ συγκλονιστικὰ λόγια: «Οὐδεὶς ἄξιος τῶν συνδεδεμένων ταῖς σαρκικαῖς ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς προσέρχεσθαι ἢ προσεγγίζειν ἢ λειτουργεῖν σοι, Βασιλεῦ τῆς δόξης. Τὸ γὰρ διακονεῖν σοι μέγα καὶ φοβερόν καὶ αὐταῖς ταῖς ἐπουρανίαις δυνάμεσιν». Καί ἀκολουθεῖ τό «ἀλλά» μέ μία ἀνεπανάληπτη δύναμη ἐκφορᾶς καὶ ἀναζήτησης τῆς ἀνέκφραστης καὶ ἀμέτρητης φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ. Συνεχίζει τό ἱερό κείμενο: «Ἄλλ' ὅμως, διὰ τὴν ἄφατον καὶ ἀμέτρητόν σου φιλανθρωπίαν, ἀτρέπτως καὶ ἀναλλοιώτως γέγονας ἄνθρωπος καὶ ἀρχιερεὺς ἡμῶν ἐχρημάτισας καὶ τῆς λειτουργικῆς ταύτης καὶ ἀναιμάκτου θυσίας τὴν ἱεουργίαν παρέδωκας ἡμῖν, ὡς Δεσπότης τῶν ἀπάντων».

Ὁ λειτουργός, ἐδῶ, πραγματικά, παρά τὴν ἀνθρώπινη ἀναξιότητά του, καταξιώνεται ἀπὸ τὸν Κύριο νά διακονεῖ τό ἱερό Μυστήριον τῆς Θ. Εὐχαριστίας. Ὅποια δωρεά, χάρις καὶ εὐλογία!

*

Έτσι τό «άλλά» εἶναι ἕνα προνόμιο. Εἶναι μία ώραία, ἱερή στιγμή παρακλήσεως πρὸς τόν Κύριον νά μᾶς συγχωρήσει, νά μᾶς δεχθεῖ, νά μᾶς εὐλογήσει. Μ' αὐτό τό «άλλά» ἀπλώνεται μία οὐράνια γαλήνη στή προσευχόμενη ψυχή, ἔρχεται μία πνευματική ἀνάσα καί εἰλικρινά, μᾶς περιβάλλει εὐλογία πού μᾶς ἐνδυναμώνει νά προχωρήσουμε στή προσευχή, στή τέλεση τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου, στήν εὐλάβεια, στήν πνευματική οἰκοδομή μας. Αὐτό τό «άλλά» τό νοιώθουμε τότε, ὡς μία τιμητική καταξίωση παρά τήν ἀμαρτωλότητά μας. Ἔτσι, παραμερίζεται ἡ ὑποτονικότητα, ἡ δυσαρέσκεια, ἡ ραθυμία καί ἡ κακή διάθεση καί ἐγκαθιδρύεται μεγαλύτερη ἀγάπη πρὸς τόν Κύριον, οὐσιαστικό πνεῦμα θυσίας καί ἦθος εὐγνωμοσύνης καί πολλῆς εὐχαριστίας. Μέ τό «άλλά» θερμαίνεται τό εἶναι μας μέ τήν θεία ἀγάπη, παραδίδεται ὁ ἑαυτός μας στό θεῖο ἔλεος, ὑψώνεται ἡ καρδιά μας πρὸς τόν Οὐρανό, τό πικρό γίνεται γλυκύ, τό σκότος φεύγει καί τό Φῶς τῆς θείας Παρουσίας ἔρχεται καί μᾶς γαληνεύει καί ἡρεμεῖ καί ἀγιάζει. Αὐτό τό «άλλά» εἶναι ἡ θεία συγκατάβαση καί ἡ ἀπειρη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιά τό πλάσμα Του. Εἶναι, τελικά, ἡ ἐλπίδα, ἡ δύναμη καί ἡ χαρά.

*

Ἐπάρχει, λοιπόν, ὁ σύνδεσμος αὐτός, ἡ λέξη αὐτή, τό «άλλά». Ἔτσι, μήν ἀπελπιζόμεθα. Μήν ἀνεβαίνει στή ψυχή μας ἡ ἀπελπισία καί ἡ ἀπογοήτευση. Ὁ Θεός δέν προσέχει οὔτε τό πλῆθος, οὔτε τό βάρος τῶν ἀμαρτιῶν. Προσέχει τήν μετάνοια. Ὄταν ὑπάρχει μετάνοια, τότε ὅλα τά συγχωρεῖ ὁ Μακρόθυμος καί Πολυέλεος. Ἄν ἔστω ἀκόμη ἀμφιβάλλουμε, ἄς ἀκούσουμε τόν Ἱερό Χρυσόστομο πού λέγει: «Ἄσεβής εἶσαι; Ἐνόησον τούς μάγους. Ἄρπαξ εἶσαι; Ἐνόησον τόν τελώνην. Ἀκάθαρτος εἶσαι; Ἐνόησον τήν πόρνην. Ἀνδροφόνος εἶσαι; Ἐνόησον τόν ληστήν. Παράνομος εἶσαι; Ἐνόησον τόν βλάσφημον Παῦλον καί μετά ταῦτα Ἀπόστολον πρότερον διώκτην καί μετά ταῦτα Εὐαγγελιστήν... Ἡμαρτες; Μετανόησον. Μυριάκις ἡμαρτες; Μυριάκις μετανόησον».

Ὅφείλουμε, βέβαια, νά καταλάβουμε ὅτι εἴμεθα φταίχτες ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἔχουμε ἀνάγκη πνευματικῆς θεραπείας καί ἡ συναίσθηση ὅτι εἴμεθα ἀμαρτωλοί πρέπει νά μᾶς διακατέχει στόν μάταιο τοῦτο κόσμο. Ἔτσι, χρειαζόμεθα μία εἰλικρινή αὐτοκριτική γιατί πολλές φορές ὑψώνουμε τόν ἑαυτό μας, νομίζοντας, ὅτι κάτι εἴμαστε. Δέν μᾶς μένει, συνεπῶς, τίποτα ἄλλο, παρά ἡ αὐτογνωσία, ἡ ὁδός τῆς ταπείνωσης, τῆς περισυλλογῆς, τῆς βαθύτερης γνωριμίας τοῦ ἑαυτοῦ μας.

*

Γι' αυτό ζητᾶμε στίς εὐχές καί προσευχές μας μέ τό «ἀλλά» τήν εὐμένεια, τήν συγκατάβαση καί τήν συγχώρηση. Μόνον ὅταν ἔλθουν οἱ «οἰκτιρμοί Κυρίου» τότε ζοῦμε μέ αὐθεντική πνευματική ζωή ἐν Κυρίῳ. Τό «ἀλλά», λοιπόν, εἶναι ἡ παράκλησή μας, ἡ δέησή μας νά ἔλθει ἡ θεία χάρη καί ἡ θεία εὐλογία.